

SKUP 2008 – 26

Prosjekt: Kulturprosjektet Innovata
Medarbeider: Kristin Vidhammer m.f.
Publikasjon: Næravisa
Publisert: Mars - oktober 2008
Medium: Avis
Tema: Forvaltning/kultur

SKUP-RAPPORT 2008

KULTURPROSJEKTET INNOVATA –

ET GULLEGG FOR PRIVATE INTERESSER?

Publisert i Næravisa vår og høst 2008. Næravisa har et opplag på 1500 eksemplarer, og distribueres i Volda og Ørsta 15 uker hvert år. Avisa er en øvingsavis for avis-studentene ved avdeling for mediefag ved Høgskulen i Volda.

Journalister:

Kristin Vidhammer, mobil 99 29 18 84, kontaktperson. Mail: vidkrist@hivolda.no

Peder Ottosen, mobil 99 16 45 90. Mail: pederottosen@hotmail.com

Eirik Røe, mobil 48 2742 39. Mail: roeeirik@hivolda.no

Anders Myklebust, mobil 48 05 58 38. Mail: myklea@hivolda.no

Monica Sæbø, mobil 97083831. Mail: saeboem@hivolda.no

Anita Lien, mobil 92 25 66 52. Mail: lanita@hivolda.no

Veileder og faglærer: Turid Øvrebø, mobil 97 50 96 45. Mail: ovrebo@hivolda.no

Veileder og ansvarlig redaktør: Stig Nilsson, mobil 90 50 05 25,
gullimunn@volda.frisurf.no.

Volda, 14. januar 2009

KULTURPROSJEKTET INNOVATA – ET GULLEGG FOR PRIVATE INTERESSER?

Næravisa – en lokalavis i Volda og Ørsta:

Næravisa er en gratis lokalavis og har et opplag på 1500 eksemplarer. Avisen kommer ut en gang i uken om våren og to ganger i uken om høsten – til sammen 15 uker i året. Den distribueres i matbutikker, på ferjer og på andre lokale møteplasser. Næravisa er svært populær i lokalsamfunnet, ikke minst fordi vi er en motvekt til våre andre avis konkurrenter; Sunnmørsposten, avisa Møre i Volda og Møre-nytt i Ørsta.

Næravisas eier er Høgskulen i Volda, avdeling for mediefag. Samtidig er det en profesjonell og uavhengig avis som styres etter redaktørplakaten og reglene i Vær Varsom-plakaten. Ansvarlig redaktør er faglærer Stig Nilsson og redaksjonen består av avisstudenter fra journalistutdanningen. De jobber på full tid med avisa i utdanningens egne praksisperioder. Avisen har ingen annonser, og har som mål å være både "lim og lupe" for lokalbefolkningen i Ørsta og Volda.

I mars-april 2008 og september-november 2008 ga Næravisa en bred, avslørende og kontinuerlig dekning av innOvata – Voldas storslåtte kulturhusprosjekt. Våre konkurrenter hadde over tid gjort lite eller ingenting for å avdekke kontroversielle økonomiske og politiske sider ved det offentlig/private samarbeidet om kanskje midt-norges største og dyreste kulturhusprosjekt.

Deleide kommunale aksjeselskap

Volda kommune er en gjeldstung kommune med et gammelt ry på seg for å være en kulturkommune. Via Nordvestkompetanse Eigedom AS, et privat/offentlig selskap, ønsket lokalpolitikerne å realisere et ambisiøst hotell- og kulturbyggprosjekt.

Kommuner er attraktive for investorer, blant annet fordi de ikke kan gå konkurs. Også i andre sammenhenger er det nyttig for private næringsinteresser å få kommunen med på

laget. Ikke minst har kommuner penger, og kommunale penger kan sitte løsere enn privat kapital. Det er ikke alltid at politikerne i kommunestyrene setter seg inn i alle "detaljer" ved et prosjekt. Kan de private aktørene skaffe seg alliansepartnere i kommunestyrene, å gjøre politikk ut av det, kan man være kommet langt. Når man i tillegg også kan organisere virksomheten gjennom et halvoffentlig aksjeselskap, kan man skjerme for innsyn og styre virksomheten uten for mye innblanding. Slike hel - og deleigde kommunale aksjeselskap finnes det stadig flere av i Norge, og man kan typisk finne de innen kraft, renovasjon eller havnevesen.

Mangelen på innsyn i slike aksjeselskaper er et demokratisk problem. De offentlige eierne kan i tillegg ha liten erfaring, kompetanse og en svakt utviklet kultur for å utøve god eierstyring. Egenrådlig administrasjon og styre i selskapene kan føre til at selskapene nærmest begynner å leve sitt "eget liv" og utenfor tilstrekkelig demokratisk kontroll.

Det hele startet med at Volda kommune hadde planer om å bygge på det eksisterende samfunnshuset. I 2002 endret man planene, nå skulle man bygge et kulturkompleks med nytt kulturhus, hotell, konserthus og senter for kulturproduksjon i samarbeid med private aktører og Høgskulen i Volda. I 2004 utlyste Volda kommune en arkitektkonkurranse, og vinneren var det storslåtte og grensesprengende innOvata-konseptet. Bak innOvata stod de samme private aktørene som hadde lansert planene. Selskapet som stod som byggherre og tilbyder av prosjektet var Nordvestkompetanse Eigedom AS (NKE), etablert i 2003 for dette formålet, og deleid av Volda kommune. Den andre store eieren var Eiendomsutvikling Inter AS (EUI), et privateid, kommersielt eiendomsutviklingsselskap.

Oppsummering av våre funn og vår dekning:

Da Næravisa begynte sin dekning av saken våren 2008, hadde kulturprosjektet i lang tid fått mye positiv omtale i lokalmedia. Dekningen hadde vært lite kritisk vinklet. Offentligheten visste stort sett bare om de flotte, bygningsmessige planene i prosjektet, og lite eller ingenting om aktørene bak, hvordan selve finansieringskonstruksjonen var planlagt og på hvilke premisser kommunen samarbeidet med de private interessentene.

Redaksjonen i Næravisa hadde lite eller ingen kjennskap til prosjektet da vi begynte å jobbe med innOvata i februar 2008. Vi hadde fått et forslag fra journalist Svein Aam i Sunnmørsposten om at Næravisa burde se nærmere på kulturhusplanene. Vårt mål ble da først og fremst å finne fakta om innOvata og aktørene bak.

Flere studenter har jobbet med ulike tema i tilknytning til prosjektet. En av oss har økonomisk utdanning og erfaring med eiendomsfinansiering, noe som var en avgjørende kompetanse for teamet, særlig i den første fasen av graveperioden.

Vår og høst 2008 publiserte Næravisa en rekke artikler, samt ledere og kommentarer, om prosjektet og andre (kultur)politiske temaer som ble aktualisert og synliggjort i tilknytning til selve innOvata-saken.

VÅRE FUNN:

Private aktører hadde tatt regionen. Som nevnt hadde kommunen endret sine planer om å bygge på samfunnshuset *etter* at private interesser hadde lansert nye og mye mer ambisiøse planer. De samme aktørene (NKE) vant arkitektkonkurransen, og var senere eneste tilbyder i anbudskonkurransen.

Tvungen og ugunstig leiekontrakt. Det private eiendomsutviklingselskapet EUI sikret seg tidlig tomterettighetene på prosjektet, og i samarbeid med blant annet grunneiere har de stått bak planene om innOvata. Grunneierne gav altså ikke tomterettighetene til kommunen.

Istedenfor at kommunen kan få eie sitt kulturhus og finansiere det gunstig på egen hånd, er opplegget at kommunen skal leie bygget av eiendomsinvestorer (sale-leaseback-konstruksjon). Dette er lite gunstig for kommunen, fordi ingen kan låne så billig som kommuner i det tradisjonelle bank/finansieringsmarkedet. Kommunen må nå betale en høyere regning, og der fortjeneste går i private eiendomsinvestorer sine lommer. Kommunen må altså betale en høyere rente i form av en leie, og uten å eie bygget. I tillegg forelå det en ugunstig gjenkjøpsavtale på bygget, der kommunen ved tilbakekjøp av bygget i praksis betaler for bygget to ganger.

Aktørene bak prosjektet har fremsatt som et krav at kommunen er med på dette leieopplegget sammen med andre leietakere i prosjektet. De tre andre leietakerne er en hotellkjede, Høgskulen i Volda og en gruppe lokale eiere, og disse skal henholdsvis leie hotellet, kulturproduksjonssenteret og det privateide konserthuset. Bakgrunnen for dette tvungne leieopplegget er også at eiendomsinvestorene kan akseptere å inngå leieavtale med de mer risikofylte og privateide delene av prosjektet dersom kommunen også er en leietaker. Investorene vil da få en portefølje av leietakere som samlet sett gir de en akseptabel risiko.

En tilbyder i anbudskonkurransen. NKE, det halvoffentlige aksjeselskapet som er byggherre og tilbyder, eies av Volda kommune og det kommersielle eiendomsselskapet som sikret seg tomterettighetene (EUI). Volda kommune inngikk tidlig en intensjonsavtale med NKE, men etter at kommunen ble klaget inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser, måtte de lyse prosjektet ut på anbud. NKE var det eneste selskapet som leverte inn tilbud ved anbudskonkurransen. Det kan stilles spørsmål om konkurransen var reell.

Skyhøy regning til innbyggerne i Volda. Kommunen er majoritetseier i det halvoffentlige selskapet NKE som står som tilbyder og byggherre av prosjektet. Kommunens innvalgte styrerepresentanter så ikke ut til å ha ivaretatt kommunen sine interesser.

1. Det første tilbudet fra NKE til Volda kommune i januar 2008 var svært urimelig da kommunen skulle betale over 17 millioner kroner i årlige leie for sitt kulturhus. Blant annet skulle kommunen ta store deler av regningen knyttet til dyre ute- og fellesarealer, til tross for at kommunen bare skulle ha en fjerdedel av arealet i prosjektet.

2. Etter forhandlinger i løpet av våren 2008 kunne NKE nærmest med et pennestrøk halvere den årlige leien kommunen skulle betale. Men til gjengjeld fantes det ikke gjenkjøpsavtale for bygget, investorene var ukjente (NKE skulle selge prosjektet til eiendomsinvestorer, for at kommunen og de tre andre partene deretter skulle leie byggene tilbake), totalkostnaden var ukjent og det var i det hele tatt mange løse tråder. Kommunens areal til kulturskole ble fjernet fra prosjektet, og folkebibliotekarealet ble redusert. NKE

ønsket heller ikke å legge frem for offentlighetene de avtaler som var gjort med grunneiere, eiendomsutvikleren EUI og eieren av det eksisterende hotellet – som skulle kjøpes og rives.

Premissene for "samarbeidet" mellom Volda kommune og private aktører var ikke endret i det reviderte forslaget.

I september 2008 ble det reviderte innOvata-prosjektet anbefalt av kommuneadministrasjonen, vedtatt i formannskapet, men til slutt, noe overraskende, nedstemt av flertallet i kommunestyret i Volda. Dette møtet ble dekket direkte av våre medstudenters radio- og tv-redaksjoner.

Grasrota i kulturlivet ikke involvert. Aktørene bak prosjektet har kjørt et lite åpent løp, noe de også har blitt kritisert for i løpet av 2008. Grasrota i kulturlivet har i liten grad vært involvert i planene. De som har stilt spørsmål om fornuften bak prosjektet, har blitt møtt med kritikk. I det reviderte innOvata-forslaget ble de fysiske nedskjæringene i prosjektet gjort ved redusere arealet til folkebiblioteket og skyve hele kulturskolen ut av kulturhuset, tilbud som er viktige for folk flest i Volda. Kulturskolen er en aktør som har vært lite prioritert i mange år. Redaksjonen i Næravisa oppdaget fort at lite prioritering av viktige allmennkulturelle tjenester og tilbud skapte sterke reaksjoner blant innbyggerne. Volda har vært den kommunen i sin region som har brukt minst penger på kulturskole de senere årene, og skolen sliter med elendige lokaler og lange ventelister av barn som gjerne vil ha plass.

Lokalavisen som medspiller. Lokalavisa Møre har i liten grad stilt kritiske spørsmål ved prosjektet. Redaktøren, Tore Aarflot, sitter i rotaryklubben med mange av de sentrale innOvata-aktørene, og han har selv vært en målbærer for deres budskap. Næravisa har satt søkelys på disse forholdene.

Løs kanon. NKE, det halvoffentlige selskapet som er tilbyder og byggherre, har optrådt som en løs kanon i forhold til kommunen. Selskapet rettet seg heller ikke etter kommunestyrets nei til tilbudet, og jobbet ufortrødent videre med å fremtvinge en ny politisk behandling. NKE hadde sterke støttespillere blant annet i deler av det politiske miljø,

ordføreren, kultur- og nærings sjefen, de private aktørene bak prosjektet, lokalavisa, samt sentrale personer på Høgskulen i Volda.

Næravisa sin målsetning og dekning. Avisa har vår og høst 2008 hatt flere artikler, kommentarer og leder både om økonomien i prosjektet, aktørene bak, kulturskolens dårlige vilkår og om rotarybindingene blant aktørene.

Vårt søkelys på disse sakene har ikke vært populær blant noen i lokalmiljøet. Vi har opplevd at sentrale maktaktører har kontaktet administrasjonen ved skolen for "å forbedre samarbeidet mellom Næravisa og lokalmiljøet" og for å treffe "tiltak", nemlig å forsøke å påvirke vår journalistikk. Vi har blitt beskyldt for å ha egen negativ agenda, og kritikk mot oss har gjerne spilt på at vi er studenter, i håp om at det ville underminere vår troverdighet og tillit hos leserne. Men vi har også fått svært mange, direkte, positive tilbakemeldinger på at vi har avdekket fakta og satt søkelys på sentrale prinsipper i "samarbeidet" mellom kommunen og de private aktørene. Vi har lagt vekt på å få frem hele bildet bak innOvata og presentere de økonomiske fakta og samarbeidspremisser på en forståelig og klar måte. Slik har Voldas innbyggere fått et innblikk i hvordan politikerne forvalter innbyggernes interesser og skattepenger.

Konsekvenser. Næravisa har vært opptatt av at ikke kommunen skal ta en ufordelaktig, høy regning, og vi mener at vi har bidratt til at kommunen har fått en sterkere forhandlingsposisjon vis-à-vis den eneste tilbydereren. NKE har nå levert sitt tredje tilbud (!). Vi har også ønsket at innbyggerne i Volda skulle få innsikt i prosjektets svakheter. Prosjektet kan i verste fall bli en "gjøkunge" for kommunen, og som tar de fleste midler som kunne kommet grunnfjellet i kultur- og idrettslivet til gode.

1. METODERAPPORT

Når og hvordan kom arbeidet i gang, og hva var ideen som startet det hele.

Artikkelserien om innOvata var et resultat av graveprosjektene under veiledning av faglærer Turid Øvrebø. Vi publiserte etter hvert til sammen 16-17 artikler om innOvata-prosjektet, i tillegg til to ledere og to kommentarer. I tillegg kommer en håndfull artikler knyttet til manglende satsning på kulturskole, innOvata-aktørene i rotary-nettverket og avisas Møre tendensiøse og lite uavhengige dekning av innOvata.

Arbeidet startet for fulle i februar 2008. Via faglærer hadde journalist Svein Aam i Sunnmørsposten foreslått at innOvata-prosjektet var noe vi burde se på, blant annet fordi det bare var kommet inn et tilbud i anbudsprosessen. På det tidspunktet visste offentligheten lite om prosjektets svakheter. InnOvata-prosjektet hadde vunnet arkitektkonkurransen i 2004, og Volda kommune hadde i 2005 inngått intensjonsavtale om å leie arealer i prosjektet. Kommunen var også med på eiersiden, og velviljen til prosjektet var stor. Flere politiske parti hadde programfestet at de ville jobbe for å realisere innOvata. Lokale media hadde skrevet mye om prosjektet, men med en lite kritisk vinkling.

Sentrale problemstillinger ved starten av prosjektet

Vi brukte flere muntlige kilder i startfasen, som bidro til å gi innblikk i historien. Vi hadde blant annet møte med Svein Aam i Sunnmørsposten. Vi var også tilstede på formannskapsmøter og kommunestyremøter der InnOvata-prosjektet stod på dagsorden. Vi brukte også mye tid på å lese dekningen prosjektet hadde fått i de lokale mediene.

Næravisa hadde som målsetning om å finne fakta om prosjektet og aktørene bak innOvata. Vi begynte med å analysere aktørene bak InnOvata, hvilke roller de hadde, hva slags selskaper var involvert og hvem eierne av disse var.

Vi fant sakspapirer fra tidligere kommunal behandling, og fant også ut at kommunen en gang var dømt for å ha brutt anbudsreglene i denne saken. Det stod etter hvert klart for oss at et eiendomsutviklingsselskap (Eiendomsutvikling Inter AS) hadde skaffet seg viktige tomterettigheter, og at innholdet i disse avtalene ikke var lagt frem for kommunestyret.

Vi gikk deretter grundig gjennom tilbudet fra den eneste tilbyderen Nordvestkompetanse Eigedom AS, samt kommunens sakspapir i forbindelse med behandlingen av saken i kommunestyret 31. januar 2008.

Vi begynte å få et bilde av at det var private interesser som lå bak og trakk i trådene, samt at prosjektet var svært lite økonomisk gunstig for kommunen. Og tilsvarende gunstig for investorer og private aktører. I tillegg til det private kommersielle eiendomsutviklingselskapet og private investorer, kan nevnes grunneiere, aksjonærer i det private konsernhuset Egget AS og hoteleieren av det gamle hotellet i Volda som skulle bli kjøpt ut.

Vår 2008 – fase 1:

Situasjonsbeskrivelse.

Kommunestyret hadde i januar 2008 avvist tilbudet fra den eneste tilbyderen Nordvestkompetanse Eigedom AS der kommunen skulle betale 17 millioner kroner i årlig leie. Samtidig besluttet kommunestyret å inngå forhandlinger med selskapet med sikte på å skjære ned kostnadene og se nærmere på eventuelt inntekspotensiale i prosjektet. Målsetningen var å komme i mål med forhandlingene med selskapet innen juni 2008.

Nordvestkompetanse Eigedom AS var det halvoffentlige selskapet som var eiet av kommunen og det kommersielle eiendomsutviklingselskapet Eiendomsutvikling Inter AS.

Gruppas konkrete ideer, spørsmål og hypoteser

Vi bestemte oss i mars å fokusere på

- 1) Å undersøke om vilkårene i leieavtalen var gunstig for kommunen
- 2) Å undersøke om politikerne hadde fått innsyn i viktige tomteavtaler

- 3) Å undersøke andre kulturhusprosjekt i andre kommuner hvor disse kommunene hadde samarbeidet med private aktører
- 4) Å belyse de sentrale selskapene og aktørene som stod bak innOvata, og eventuelle interesser de hadde i at prosjektet ble realisert
- 5) Å undersøke om anbudsrunder hadde vært reell
- 6) Vi besluttet også å se på inntekspotensialet til innOvata og eierne bak Egget Eigedom AS.

I denne forhandlingsperioden publiserte vi en rekke artikler.

Med forsiden "Gullegg kan koste en milliard" publiserte vi følgende artikler 28. mars 2008:

"Kostbar leieavtale" Vi gikk grundig gjennom det skriftlige tilbudet fra den halvoffentlige tilbyderen Nordvestkompetanse Eigedom AS (NKE) samt kommunens sakspapirer til kommunestyret 31. januar 2008. Vi kontaktet fagfolk i bank- og finansmiljøet i Norge for å få deres vurderinger på denne type leieavtale, og vi snakket med Gunnar Kapstad i DTZ Realkapital som hadde gitt tilbudet. Det kom frem at denne type leiekonstruksjon for en kommune var både uvanlig og ugunstig. For eiendomsinvestorer er derimot bindende leieavtaler og høye, kommunale leieinntekter særlig ettertraktet.

"Rot i Volda, ryddig i Ulstein og Rauma" Igjen tok vi utgangspunkt i kommunens sakspapirer. Vi visste at Ulstein kommune og Rauma kommune hadde i samarbeid med private aktører også bygd kulturhus samlokalisert med hotell, og vi kontaktet rådmennene i disse kommunene for å få avklart hvordan disse kommunene hadde finansiert sine prosjekt, hvilke investeringskostnader de hadde og hvordan kommunene hadde organisert sitt eierskap her. De kunne vise til langt lavere investerings- og finansieringskostnader, de hadde finansiert satsningen på mer tradisjonell måte og var også medeiere av sine kulturhus. Vi snakket også med kultursjefene her.

"Sterk privat aktør". Artikkelen beskriver det kommersielle eiendomsselskapet Eiendomsutvikling Inter AS (EUI). Det var dette selskapet som skaffet seg tomterettighetene, og som var medeier sammen med kommunen i tilbyderselskapet

Nordvestkompetanse Eigedom AS. Skriftlige kilder var selskapets årsrapport og hjemmeside. Vi benyttet databaser og Brønnøysundregistrene for å finne mer regnskapsinformasjon, informasjon om eierforhold etc. I tillegg hadde vi møte med administrerende direktør Hallvar Vassvik for å ytterlig skaffe oss informasjon om selskapet og dets virksomhet.

"Dette er de kommersielle eierne bak innOvata" En rekke investeringselskap lå bak som eiere av Eiendomsutvikling Inter AS. Vi brukte mye tid på databasesøk på www.purehelp for å kartlegge eierforholdene og hva slags roller personene hadde i de ulike selskapene. Det var et par sentrale eiere og deres barn som stod bak. Vi brukte skattelister for informasjon om eiere; deres bostedskommuner og inntekts/formuesforhold.

"Prosjektnemnd uten innsyn" Artikkelen belyser at politikerne ikke hadde fått innsyn i viktige tomtekontrakter. Dette gjaldt både avtaler mellom grunneiere, eiendomsutviklere, og det gamle hotellet som skulle kjøpes og rives (hotelleieren, som skulle få innløst sitt gamle hotell, var også en ivrig talsmann for prosjektet). Her brukte vi muntlige kilder. Lederen av den politiske prosjektnemnda og daværende ordfører, Arild Iversen, var en sentral kilde. Vi snakket med andre medlemmer i den politiske prosjektnemnda, adm. sjefen i kommunen, styreformann Jørgen Holte i NKE, adm. dir. Hallvar Vassvik i EUI, to av de andre styremedlemmene i NKE - Kristian Sætre og Aud Folkestad, samt grunneier Kolbein Halkjelsvik. I tilbudet fra NKE var det en investeringskostnad på hele 67 millioner kroner som ikke var spesifisert, og vi forsøkte å finne ut av hva denne bestod av. Her lå blant annet tomtekostnadene.

"Leieutgiftene femdoblet på tre år" Kommunens skisserte leiekostnader hadde økt fra 3 til 17 millioner kroner i planleggingsperioden (!). Dette fremkom av kommunale sakspapir som vi tok utgangspunkt i. Vi fikk kommentarer fra Arild Iversen om bakgrunnen for at kommunen sa nei til tilbudet i januar i kommunestyret og prosessen videre. Vi fikk kommentarer fra styreformann i NKE, Jørgen Holte, på videre saksgang, og vi fikk kommentarer fra den politiske prosjektnemnda.

I påfølgende nummer publiserte vi 4. april følgende artikler:

"Anbud hinsides det forsvarlige" Artikkelen stiller spørsmålstegn ved om konkurransen i anbudsprosessen hadde vært reell. Her tok vi utgangspunkt i kommunale sakspapir, skriftlig korrespondanse og informasjon fra Klagenemnda for offentlige anskaffelser. Vi brukte Byggenæringens Landsforbund som kilde og FrPs gruppeleder Jon Georg Dale. Vi hadde også en anonym kilde.

"Reaksjoner fra politikerne". Vi intervjuet politikere om deres syn på innOvata-prosjektet.

11. april publiserte vi følgende artikler:

"Egg på egne bein" Vi skaffet informasjon om det privateide konserthuset Egget Eigedom på www.purehelp.no og i årsrapporten til selskapet. En annen skriftlig kilde var rapporten utarbeidet av Samfunns- og næringsforskning i Bergen om InnOvata. Vi snakket med styremedlem Magnar Aam. Egget. Planene for konserthuset var ambisiøse, bl.a. skulle det inneholde sal for akustisk musikk, varmtvannsbasseng med undervannsmusikk, klangkammer og planetarium.

"Usikre inntekter" InnOvata-prosjektet innholdt planer om totalt 1100 konsertstoler fordelt på det kommunale kulturhuset og det privateide konserthuset Egget. Vi tok utgangspunkt i den skriftlige rapporten fra Samfunns- og næringsforskning i Bergen som hadde gjort en analyse av prosjektet. De stilte spørsmål ved driftsøkonomien ved prosjektet. Vi sammenlignet størrelsen med blant annet kulturhusprosjektene i Rauma, Ulstein og Molde og snakket med kulturhus/bookingansvarlige her for å få vite hva de har hatt av publikumsbesøk og inntekter. Vedrørende parkeringsavgift tok vi utgangspunkt i kommunens sakspapir og daglig leder i Kristiansund Privatparkering - som drifter et parkeringsanlegg med omtrent samme investeringsramme og størrelse som er tiltenkt i Volda.

"Nytt anbud sannsynlig" Her snakket vi med ordfører Kalland, adm. sjef Krumsvik, advokat Arnhild D. Gjønnes i NHO med offentlige anskaffelser som arbeidsfelt og de medlemmene i

prosjektnemnda som vi fikk i tale. De konkluderte alle med at dersom det ble gjort vesentlige endringer i prosjektet, ville det være brudd på anbudsreglene om kommunen ikke lyste prosjektet ut på nytt anbud igjen.

Sammendrag fase 1.

I denne fasen avdekket vi altså at det var private aktører som hadde tatt regien, at kommersielle eiendomsutviklere hadde sikret seg tomterettighetene, og at politikerne manglet innsyn i viktige avtaler. Vi dokumenterte at leiekonstruksjonen var svært ugunstig for kommunen, og tilsvarende gunstig for private aktører og eiendomsinvestorer. Vi sammenlignet også med løsninger som andre kommuner hadde valgt når de bygget sine kulturhus samlokalisert med hotell, og hvilke kostnader disse kommunene hadde. Vi stilte spørsmål om de antatte, høye leieinntektene som prosjektet ville få, og sammenlignet disse med hva andre kulturhus hadde. Vi stilte spørsmål ved om anbudskonkurransen var et spill for galleriet.

Høst 2008 – fase 2 – før avstemmingen av prosjektet i kommunestyret

Situasjonsbeskrivelse

Etter forhandlingsrunden var over, fikk kommunen i september et nytt tilbud som halverte leiekostnadene til kommunen, men det var mange løse tråder i tilbudet. Kommunen vurderte det slik at nytt anbud ikke var nødvendig, siden selve prosjektet ikke var vesentlig endret (bare kostnadene!). Mindre endringer som var gjort i prosjektet var at arealer til den kommunale kulturskolen var tatt ut, og at arealet til biblioteket var redusert. Både ordfører og administrasjonssjefen i kommunen anbefalte det nye, reviderte tilbudet fra NKE. Administrasjonssjefen gikk samtidig inn for at Volda kommune innførte eiendomsskatt for dekke de økte utgiftene.

Det var fastsatt at innOvata-saken skulle endelig avgjøres i kommunestyremøtet i 25. september. Noen flere kritiske røster turte nå stå frem i offentligheten. Lokalavisa Møre var fortsatt svært positiv, og vi begynte å reagere mer og mer på dekingen som avisen hadde.

Gruppas konkrete ideer, spørsmål og hypoteser

I denne fasen ønsket vi

1) Å undersøke den økonomiske situasjonen til kommunen, og hvordan kommunen skulle finansiere prosjektet. Her var det ikke kommet frem noen klar løsning.

2) Å undersøke hvilke konsekvenser prosjektet kunne få for kultur- og idrettslivet i Volda. Vi ønsket spesielt å se på Voldas kulturskole-tilbud i og med at skolen var skjøvet ut av det nye kulturbygget.

3) Vi ønsket også å få frem de ulike partienes holdning til prosjektet nå.

Vi publiserte følgende artikler 10. september:

"Mogleg eigedomsskatt i Volda"

Vi hentet informasjonen fra kommunale sakspapirer, de ulike partiene partiprogram, Statistisk Sentralbyrå og Fylkesmannen. Vi snakket også med kommunepolitikere.

"Må leige framfor å eige"

Vi brukte informasjon fra den politiske prosjektnemndas sluttrapport og de kommunale sakspapirene. Her ble det slått fast at det etter all formodning ville være en billigere løsning for kommunen å eie fremfor å leie kulturhus, men at kommunen i praksis hadde lite annet valg enn å leie, bl.a. p.g.a. tomterettighetene som den kommersielle eiendomsutvikleren satt på.

"Nedprioritert kulturskule"

Vi intervjuet rektor ved Volda kulturskule, Aksel Farstad og ordfører Ragnhild Aarflot Kalland. Det kommer frem i artikkelen at det står svært mange på venteliste på kulturskolen, og at kulturskolen har vært nedprioritert over tid. Farstad stiller også kritiske spørsmål til om det er riktig prioritering av kommunen å satse på innOvata fremfor grasrota i kulturlivet i Volda.

12. september publiserte vi følgende artikkel:

"Må være sjølvlærd". Vi intervjuet en liten familie som hadde barn som stod på venteliste på kulturskolen.

Det stod etter hvert klart for oss at utfallet i kommunestyret kunne bli svært jevnt, og ikke nødvendigvis ja.

24. september publiserte vi artiklene:

"Interessegruppe for innOvata har privat agenda"

Vi brukte informasjon fra lokalavisa Møre, uttalelser fra et styremedlem i Egget, informasjon fra de kommunale sakspapirene og selskapsinformasjon fra purehelp.no/proff.no. Bakgrunnen for artikkelen var at avisa Møre intervjuet en "Interessegruppe for InnOvata" uten å opplyse at aktørene samtidig har private interesser i prosjektet; blant annet som aksjonærer i det private konserthuset Egget.

"Volda blant gjeldsverstingane" (med underartikler)

Vi brukte tall fra statistisk sentralbyrå, årsmeldinga til Volda kommune, og intervjuet økonomisjefen og administrasjonssjefen i kommunen. I artikkelen kommer det frem at kommunen hadde nesten dobbelt så stor gjeld per innbygger som gjennomsnittet i fylket, samt at driften av kommunen i realiteten går med store underskudd.

Økonomisjefen uttrykte bekymring, i motsetning til administrasjonssjefen. I en underartikkel kommer det frem at Volda Idrettsråd hadde i brev bedt kommunestyret om ikke låse seg til InnOvata-prosjektet i september, men at de måtte behandle saken i desember da de også skal fastlegge kommunens 3-års budsjett. Idrettsrådet understreket at kommunen måtte synliggjøre de økonomiske konsekvensene på kommunebudsjettet av en eventuell leie i innOvata.

"Spanande utfall i innOvata-saka"

Vi brukte informasjon fra politikere og var til stede på formannskapsmøte. Administrasjonen i kommunen hadde innstilt positivt på å inngå bindende leieavtale. Det var i formannskapsmøtet knapt flertall for å inngå bindende leieavtale. Høyre, Venstre, Senterpartiet og SV stemte for. AP, KrF og Frp stemte imot. Flertallet i formannskapet har normalt mindretallet i kommunestyret, slik at resultatet da kunne bli 14-13 mot å inngå bindende leieavtale i kommunestyret dersom det ikke var noen utbrytere på noen politisk side. Utfallet kunne altså bli svært jevnt.

Sammendrag fase 2.

I denne fasen belyste vi først og fremst den svake økonomiske situasjonen til kommunen, og hvilke holdninger de ulike partiene nå hadde til prosjektet. Det ble klart at utfallet i kommunestyret var svært usikkert. Vi fikk også frem kulturskolens vanskelige situasjon. Det var også klart at sentrale aktører i det frivillige kultur- og idrettslivet i Volda var negative til prosjektet.

Fase 3 - etter nedstemmingen i kommunestyret i september

Situasjonsbeskrivelse.

For mange kom det som en overraskelse at prosjektet ble stemt ned 16-11 i kommunestyret. Prosjektet hadde vært planlagt i mange år, og tilhengerne var svært skuffet. Kommunestyret vedtok å komme tilbake til et eventuelt nytt prosjekt, fortrinnsvis samlokalisert med hotell.

Gruppas konkrete ideer, spørsmål og hypoteser

Vi ønsket nå å

1) Belyse i hvilken grad kommunens styrerepresentanter i tilbyderselskapet NKE hadde ivaretatt kommunens interesser og gjort en god nok jobb i å få frem et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for en politisk beslutning.

2) Vi hadde også reagert på den lite kritiske journalistikken som lokalavisa Møre hadde stått for.

3) Etter hvert ble det også klart for oss at NKE sammen med støttespillere jobbet i kulissene med å fremtvinge en ny politisk behandling.

På grunn av deadline rakk vi ikke å dekke selve behandlingen i kommunestyremøtet i Næravisa, men våre medstudenter dekket saken både på nett, radio og fjernsyn.

I første nummer etter nedstemmingen publiserte vi 1. oktober følgende leder:

"Nordvestlig inkompetanse" - leder

Lederen analyserer og begrunner hvorfor kommunestyret ikke kunne gjøre noe annet enn å si nei til tilbudet fra NKE. Vi brukte informasjon fra tilbudene fra Nordvestkompetanse Eigedom AS og entreprenøren Hent, prosjektgruppas sluttrapport, kommunale sakspapir, kommunestyrebehandlingen, og våre egne analyser. Vi hadde også vært tilstede på kommunestyremøtet.

10. oktober publiserte vi følgende artikkel:

"Kulturskulane i Volda og Ørsta – VERST I KLASSEN. 273 på venteliste"

Etter to tidlegare artiklar om kulturskulen, den eine om nedprioriteringa av kulturskulen og den andre om ein familie ramma av ventelista, kom hovudoppslaget fredag 10. oktober 2008. Artikkelen omhandla kulturskuletilbodet i Ørsta og Volda, og at tilbodet i desse kommunane er dårlegast i forhold til dei andre kulturskulane på Søre Sunnmøre.

Vi fekk tips frå faglærar, som igjen hadde fått tipset frå ei småbarnsmor i bygda, om at kulturskulen i Volda blir nedprioritert av Volda kommune, pressa ut av innOvata prosjektet. I tillegg fekk vi vite at kulturskulen hadde lang venteliste.

Vi ville gå litt i djupna ved å samanlikne Volda sitt tilbod med dei andre kommunane på Søre Sunnmøre, og tok for oss desse punkta:

- Regelverk. Kunnskapsdepartementet kunne informere om at det var lovpålagt å ha eit kulturskuletilbod, men lovverket seier ikkje noko om omfang og makspris for elevar. Volda braut dermed ikkje lova.
- Løyvingar til kulturskulen. På kostra.no finn ein tal som viser kva dei einskilde kommunane brukar på kulturskulane sine. Det viste seg at Volda brukte minst og Ørsta nest minst i netto driftsutgifter per barn mellom 6 og 15 år i kommunen. Dette var i prosent av netto kommunebudsjett, noko som betyr at desse nabokommunane brukar minst pengar på tilbodet, uavhengig av kor dårleg kommuneøkonomi ein har. Sidan desse tala er i prosent, kan Volda ikkje unnskyld seg med at dei har dårleg økonomi. Løyvingane er rett og slett lågare i Volda enn i dei andre kommunane på Søre.
- Antal kulturskuleplassar. Vi undersøkte kor mange kulturskuleplassar Volda og Ørsta tilbyr i forhold til talet på barn i kommunen. Kulturskulane sin organisasjon «Norsk kulturskoleråd» hadde ikkje noko oversikt over kor mange dei enkelte skulane hadde å tilby. Vi ringte derfor rundt til alle kulturskulane på Søre Sunnmøre.

Etter å ha fått alle tala, samanlikna vi talet på kulturskuleplassar med talet på barn i kommunen. Volda kom på delt sisteplass og Ørsta på nest siste plass. I tillegg hadde Ørsta klart lengst venteliste med 185 på venteliste, og Volda på ein god andre plass med 88. Alt i alt kunne vi derfor konkludere med at Volda og Ørsta var verst i klassen når det gjaldt kulturskuletilbodet på Søre Sunnmøre.

15. oktober publiserte vi følgende artikler:

"InnOvata-aktørene i Volda Rotaryklubb"

Gjennom søk på nettsidene til Volda Rotaryklubb så vi at flere av medlemmene også var sentrale innOvata-aktører. Det vakte vår interesse at sentrale maktpersoner også satt i en herreklubb sammen. Vi ønsket derfor å få mer innsikt i hva slags klubb dette var, hva slags aktiviteter de drev med, og hvilken posisjon innOvata-aktørene hadde i klubben.

Det var totalt seks personer som hadde jobbet for prosjektet som også stod på medlemslisten. Av disse var to av kommunens tre representanter i NKE. I tillegg var det flere private aksjonærer i klubben. Også grunneier Kolbein Halkjelsvik, pådriver for prosjektet gjennom mange år, og hotelleier Bjørn Skogen var rotarymedlemmer. Det samme var redaktøren for lokalavisa Møre.

Basert på informasjon på hjemmesiden til Volda Rotaryklubb, Brønnøysundregistrene og avisa Møre, utarbeidet vi en oversikt over hvilke innOvata-aktører som var medlem i Volda Rotaryklubb, hvilken posisjon de hadde i klubben, og hva slags interesser de hadde i innOvata-prosjektet.

"Volda Rotaryklubb: Gutteklubben på Porse"

I tillegg til å utarbeide denne oversikten avtalte vi et intervju med presidenten for Volda Rotaryklubb, Jan Gundersen. Målet med dette intervjuet var å få innsikt i klubbens aktiviteter. Vi bestemte oss på forhånd om å trå varsomt i dette intervjuet. Vi ønsket å få ut så mye informasjon som mulig, og var derfor avhengig av å ikke gå ut for hardt. Gundersen var både åpen og ærlig og bekreftet våre mistanker om Volda Rotaryklubb som en gammel gutteklubb med lite reell aktivitet. Det kom også fram i intervjuet at klubben også fungerte som et forum for innOvata-aktørene. Etter at prosjektet hadde blitt stemt ned i kommunestyret i september hadde saken blitt diskutert i Volda Rotaryklubb. – Det ble som et slags terapimøte. De involverte fikk snakket om nederlaget og sin frustrasjon, kunne Jan Gundersen fortelle oss.

17. oktober publiserte vi følgende artikkel og kommentar:

"Intervjuer egne klubbkamerater"

Etter møtet med presidenten i Volda Rotaryklubb ble vi invitert på det ukentlige Rotarymøtet dagen etter. Da vi kom på møtet var de to artiklene beskrevet over allerede sendt i trykken, og planen var å få til et intervju med redaktøren av lokalavisen Møre, Tore Aarflot. Han var

medlem i Volda Rotaryklubb og hans avis hadde hatt en svært positiv dekning av innOvata-saken. Aarflot hadde selv produsert artikler med klubbkamerater som kilder.

Aarflot var naturlig nok skeptisk da han møtte oss. Vi trådte varsomt for å ikke skremme han vekk, men vi la ikke skjul på hva vi ønsket å snakke med han om: Møres dekning av innOvata, og hans bånd til flere sentrale aktører i prosjektet. Gjennom en lengre samtale forstod vi at Møre hadde publisert mer eller mindre uredigerte pressemeldinger fra NKE, og at Aarflot selv hadde intervjuet sine klubbkamerater. Blant annet ble Møre innkalt til en "pressekonferanse" av NKE etter at kommunestyret hadde stemt ned prosjektet. I et lengre intervju fikk NKE presentere sin side av saken. Det viste seg at Møre var de eneste som var til stede på denne "konferansen" og at intervjuet som stod på trykk var en omskrevet pressemelding. Journalist var redaktøren selv, Tore Aarflot.

Rotary-møtet forøvrig bekreftet vårt inntrykk av at klubben mer enn noe annet var en møteplass for etablerte, middelaldrende menn i Volda. På møtet ga også flere av medlemmene uttrykk for sin frustrasjon over Næravisas negative dekning av innOvata-saken. Etter møtet ringte vi til Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund. Begge stilte seg kritiske til bindingene mellom Aarflot og sentrale innOvata-aktører.

"Maktspill mot Næravisa" - kommentar

Tore Aarflot var svært kritisk til oppslagene som linket han og Rotary til innOvata. Han gikk ut på lederplass og anklaget Næravisa for ryktespredning. Han kontaktet også Næravisas ansvarlige redaktør og krevde dementi. Det fikk han ikke ettersom vi kun hadde publisert faktaopplysninger.

Aarflot og Møres forsøk på å kontrollere og sverte Næravisa var dessverre ikke enestående. I løpet av Næravisas dekning av InnOvata-saken hadde sentrale maktaktører gjentatte ganger forsøkt å påvirke vår produksjon, både ved å kontakte journalister og redaktør, men også ved å kontakte våre eiere, Avdeling for Mediefag og rektor på Høgskulen. Grunneier Kolbein Halkjelsvik sendte et brev til rektor Jørgen Amdam og ba han "treffe åtgjerder" overfor Næravisa, altså gripe inne i våre redaksjonelle uavhengighet. Dette bestemte vi oss

opprinnelig for å ikke gå ut med. Derimot tilbød vi Halkjelsvik spalteplass i Næravisa, eventuelt intervju. Han avsto.

På slutten av praksisperioden valgte vi likevel å publisere kommentaren "Maktspill mot Næravisa", hvor vi fortalte om de lokale aktørenes maktspill mot Næravisa. Vi så det som viktig at lokalmiljøet forstod hvordan sentrale maktaktører i Volda forsøkte å påvirke omgivelsene og sine kritikere.

27. november publiserte vi følgende sluttkommentar:

"Årelang innOvata-røre" Kommentaren sammenfatter og analyserer prosjektet kritisk. Kommentaren baserer seg på skriftlig informasjon i saken, påstander fremsatt i lokalavisa Møre og våre egne analyser.

Sammendrag fase 3.

Vi avdekket først og fremst i denne fasen at NKE igjen hadde vært en "løs kanon", og at det var rolleblanding og uheldig samrøre mellom aktørene. Vi avdekket rotary-nettverket og også at redaktøren i lokalavisa Møre hadde utvist dårlig vurderingsevne når han intervjuet klubbkamerater uten å opplyse om sine bindinger til disse. Vi påpekte i kommentarer at aktørene bak InnOvata ikke hadde gjort en god nok jobb, og at kommunens styrerepresentanter i tilbyderselskapet NKE heller ikke hadde ivaretatt kommunens interesser.

Hva nå?

Tilbyderen NKE sendte i november et tredje tilbud på eget initiativ til kommunen – til tross for at kommunestyret hadde takket nei til de i september. Lokalavisa Møre skrev samtidig en åtte siders artikkel, positivt vinklet, om prosjektet. Da ble det startet en underskriftsaksjon for prosjektet, med utgangspunkt i blant annet ansatte i høyskolemiljøet. Forventningene til prosjektet hadde bygget seg opp gjennom mange år, og følelsene var sterke. Det politiske flertallet besluttet da å kunne ta saken opp til ny behandling, under forutsetning av at

tilbyderen NKE først kan dokumentere sitt tredje tilbud bedre og innfri en rekke krav (18 betingelser for gjenopptagelse er stilt). Slik står saken p.t. Ordføreren fikk i kommunestyremøte i november alvorlig kritikk fra flertallet som stemte ned saken for å ha opptrådt illojalt mot nei-vedtaket og for å ha gjengitt i avisa Møre innhold i samtaler som var gjort under fire øyne mellom henne og varaordføreren (som representerte nei-flertallet).

Viktige funn i skriftlig materiale og på nett

Mye av kildematerialet vårt er skriftlig. Vi har brukt svært mye tid på å lese kommunale sakspapir, skriftlige tilbud, rapporter og også søke informasjon om aktører i databaser som proff.no, purehelp.no etc.

Sentrale skriftlige kilder:

- kommunale sakspapir; utredninger., politiske vedtak, anbudsdokumenter mm
- de skriftlige tilbudene fra Nordvestkompetanse Eigedom inkludert tilbudet fra den første eiendomsinvestoren DTZ Realkapital
- det skriftlige tilbudet fra entreprenøren Hent
- den politiske prosjektgruppa sin sluttrapport
- rapport fra Samfunns- og næringslivsforskning i Bergen om InnOvata
- årsmeldinga til kommunen
- statistisk sentralbyrå
- Brønnøysundregistrene
- vedtekter og stiftelsesdokument for Nordvestkompetanse Eigedom AS og Egget Eigedom
- årsrapporter fra Nordvestkompetanse Eigedom AS, Eiendomsutvikling Inter AS, Egget Eigedom AS,
- www.purehelp.no og proff.no – for å finne informasjon om selskap involvert og eierne bak
- vedtak i Klagenemnda for offentlige anskaffelser
- partiprogrammene
- artikler i lokalavisa Møre
- Rapport fra Nordlandsforskning 18/2006. Styring og kontroll av kommunale selskap og foretak.

- Rapport fra Rokkansenteret (Ringkjøp, Vabo og Aars), 2006. Kommunale selskapsformer i vekst – et demokratisk problem?
- kommunal- og regionaldepartementet – Organisering av kommunal og fylkeskommunal virksomhet
- aksjeloven, kommuneloven
- A-tekst
- Volda Rotary og Rotary Norge sine nettsider
- Kostra
- en rekke internettsider

Sentrale muntlige kilder

- økonomisjef Henrik Skovly i Volda kommune
- administrasjonssjef Jarle B. Krumsvik i Volda kommune
- økonomiprofessor Knut Boye v/Norges Handelshøyskole
- adm. dir. Arnulf Arnøy i Kommunekreditt
- rådgiver Marit Ødegård i Kommunalbanken
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal
- rådmennene i Ulstein og Rauma
- adm.dir Hallvar Vassvik i Eiendomsutvikling Inter AS
- styreformann i Nordvestkompetanse Eigedom AS– Jørgen Holte
- spesialrådgiver Arne Slettebø i Foreningen Næringseiendom
- advokat Arnhild Gjønnnes i NHO
- styremedlem i Egget - Magnar Åm
- de politiske gruppelederne i Volda
- medlemmer i den politiske prosjektnemnda
- ordfører Ragnhild Aarflot Kalland
- seniorrådgiver Gunnar Kapstad i DTZ Realkapital
- kulturskolerektor i Volda, Aksel Farstad
- lederen i Volda Idrettsråd, Svein Sunde
- redaktør Tore Aarflot i avisa Møre
- president i Volda Rotaryklubb, Jan Gundersen
- Norsk Redaktørforening v/generalsekretær Nils E. Øy

- Norsk Presseforbund v/styreleder Kjetil Haanes
- Generalsekretær i Norsk Presseforbund, Per Edgar Kokkvold
- daglig leder i Kristiansund Privatparkering- Knut Grønning
- booking- og kulturansvarlige hos Bjørnsonhuset i Molde, Rauma Kulturhus og Sjøborg kulturhus i Ulsteinvik.
- formannskapsmøte og kommunestyremøte
- kulturskolene i de sju kommunene i regionen
- flere andre kilder som var nyttige i fasen med research/graving. Vi fikk blant annet før første publisering innspill og råd fra journalist Svein Aam i Sunnmørsposten.

Etiske og kildekritiske vurderinger og valg

-InnOvata var av mange vurdert som et viktig og nødvendig prosjekt, og kritikk av prosjektet ville være følsomt. Vi ville sannsynlig ikke finne mange kritiske røster som ville stå frem i media i Volda. Etter som saken rullet var det flere som torde å ytre seg kritisk i offentligheten. Meningene om prosjektet var etter hvert mange.

-Vi benyttet oss svært mye av åpne, skriftlige kilder. Vi har gått etter fakta, og vi har ønsket å få frem den økonomiske siden av prosjektet.

-Offentlighetsloven gjaldt ikke for det halvoffentlige selskapet Nordvestkompetanse Eigedom AS, og vi har måtte sette sammen informasjon som biter i et puslespill.

-Prosjektet er vurdert som positivt av mange, og vår kritiske vinkling har vært kontroversiell. Sentrale personer ved administrasjonen på skolen har ikke likt hva vi har skrevet.

- Adm.dir. Hallvar Vassvik i Eiendomsutvikling Inter AS og styreformann Jørgen Holte i Nordvestkompetanse Eigedom hadde nok forventet en mer positiv vinkling i vår første artikkelserie (en mer "mikrofonstativ-journalistikk). Holte ba på slutten av møtet å ikke omtale noe negativt og understreket at "vi ønsker ikke feil fokus". Han bad ikke om å få oversendt noe for gjennomlesing/sitatsjekk. Dette gjorde heller ikke Hallvar Vassvik. Det ble diskutert med redaktøren i Næravisa om vi skulle sende artikkelene over til de før publisering, men vi valgte å ikke gjøre det. Artikkene er basert på fakta om prosjektet, og retter ikke

kritikk mot de personlig. Vi kontaktet Vassvik og Holte etter henholdsvis første og andre publisering for eventuelle kommentarer. Dette ville de ikke gi.

-Vi kontaktet også grunneier og sentral aktør Kolbein Halkjelsvik etter at vi ble kjent med at han hadde skrevet brev til rektor på høyskolen. Vi tilbød han å kommentere artiklene i Næravisa for at han skulle kunne gi sitt syn til kjenne. Det ville han ikke.

-Vi hadde en anonym kilde.

-Vi har gjort to mindre feil. I en artikkel skrev vi at selskapet Egget Eigedom AS skulle selges, det var feil, det var bygningsmassen i selskapet som skulle selges. I en annen artikkel skrev vi at ingen i kommuneadministrasjonen hadde sett tomteavtalene, det var feil, administrasjonssjefen hadde på et tidspunkt sett de.

- Vi har også lært at det er en fordel å være flere som jobber på en kontroversiell sak, slik at ingen må ta "støyten" alene.

- Rotary-saken bød på flere etiske problemstillinger. For det første viste det seg at Jan Gundersen, presidenten i Rotary, var en svært frittalende mann med lite medietrening. I løpet av intervjuet kom han med flere uttalelser som ville gjort seg svært godt på trykk, men som ville stilt han og Rotary i et svært uheldig lys. Vi tilbød Gundersen sitatsjekk, og ikke overraskende ønsket han å moderere noen av sine uttalelser. Etter en diskusjon med redaktør og kollegaer ga vi han mulighet til å korrigere noen av sitatene, til tross for at vi var helt sikre på at han hadde blitt sitert rett. Dette gjorde vi blant annet for å ikke henge ut Jan Gundersen som person, en lite medievannt frisør, som den to sider lange saken baserte seg på. Forutsetningen for oss var at korrigeringsene ikke skulle medføre at artikkelen mistet sitt meningsinnhold.

Samme problem oppstod etter intervjuet med redaktøren av Møre, Tore Aarflot. Han hadde spurt om sitatsjekk, noe vi selvfølgelig ga han. Aarflot ble kraftig provosert da han hørte sitatene, og mente vi hadde vridd på det han hadde sagt, og at vi hadde satt det i en misledende kontekst. Nok en gang mente vi at vi hadde vært på det tørre, men vi lot han

korrigere noe, så fremt det ikke tok vekk budskapet og poengene i artikkelen. Dette gjorde vi for å komme fram til et kompromiss som også Aarflot kunne leve med. Etter mange telefoner fram og tilbake, og ved diskusjoner om hvert sitat, kom vi til slutt til en enighet. Trodde vi. Dagen etter vi publiserte intervjuet trykte likevel Aarflot en leder hvor han hevdet at Næravisa publiserte sladder. Samme dagen ringte han til redaktør Stig Nilsson og krevde dementi for det vi hadde skrevet. Vi mente at vi hadde vårt på det tørre, og trykte ingen dementi.

Vi hadde mange samtaler om hvor mye vi skulle gi etter i disse situasjonene. Vi vurderte blant annet å ikke la Gundersen trekke noen av sitatene, fordi de var svært beskrivende for mentaliteten i Rotary. Vi valgte likevel å inngå kompromisser i begge situasjonene av respekt for intervjuobjektene, og for å hindre uenigheter i ettertid.

Konsekvenser

- Styreformann Jørgen Holte i Nordvestkompetanse Eigedom AS valgte å trekke seg i juni. Han var en av de som representerte kommunen i styret.

- Tilbyderen Nordvestkompetanse Eigedom AS kom med et revidert tilbud som halverte leiekostnadene til kommunen før saken skulle behandles i kommunestyremøte i september, men tilbudet var mangelfullt på mange områder. Kommunestyret stemte ned tilbudet 16-11 i september, også med bakgrunn i kommunen sin svake økonomi.

-Det ble startet en underskriftsaksjon for prosjektet etter at det ble stemt ned. Nå har flertallet som stemte ned prosjektet, satt som krav at tilbyderen må dokumentere/innfri 18 krav før de eventuelt vil ta saken opp til ny behandling. Der står saken p.t.

- Vi mener vi har vært med på å gi kommunen bedre forhandlingskort i sine forhandlinger med den eneste tilbyderen. Vi håper at Voldas innbyggere dermed slipper å få en skyhøy regning i fanget.

-Vi har fryktet at prosjektet ville kunne ta de fleste midler som kunne komme grasrota i kultur- og idrettslivet i Volda til gode, og har også ønsket å tale deres sak. De har vært lite involvert i planleggingen av prosjektet.

-Næravisa har ønsket å få frem de økonomiske og uheldige sidene ved prosjektet. Det har vært uttalt i flere sammenhenger at lokalavisen har manglet en kritisk og uavhengig vinkling.

-Saken har nå vakt stort lokalt engasjement.

Arbeidstid

Vi har jobbet mye med dette, særlig har vi brukt mye tid i researchfasen. Noen av oss har jobbet 8-10 fulle uker med innOvataprojektet siden starten av graveprosjektet i januar/februar.

Spesielle erfaringer

Vi har erfart at aktører som ikke blir stilt i et heldig lys, bruker forbindelser og bakveier for å legge press på oss og forsøke å rive ned troverdigheten vår. Sjelden har reaksjonene kommet direkte til oss i redaksjonen.

Sterke reaksjoner har gitt oss trening i å være svært presise i alle sitater og gjengivelse av fakta. Det er viktig å gjøre faktakontroll og manuskriptvurderinger i fellesskap.